

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
petitsor egyszeri hirdetésre
15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Szerkesztőség és
kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

A cyrill betű alkonya.

A kárpáti pusztulás nyomán megmozdult az ország szíve. A rekonstrukció nagy munkája megkezdődött. A feldúlt falvak romjain a magyar nemzet áldozatkészségéből új élet fakad — szebb jövővel biztató, nagyobb reményekre jogosító. S a nép, Rákóczi sokat szenvedett népe, hazafias érzésében megerősödve, szívében hállával nemzete, a magyar nemzet iránt, erős akarattal lát hozzá jövője megalapozásához. Annak a jövőnek megalapozásához, melyben még a látszatát is kerülni akarja annak, hogy bármiféle történelmi, kulturális avagy szellemi közösségben van az orrossal.

A beregi nép szívevágya ismert s nem sporadikus avagy lokális, hanem kifejezője annak a szellemnek, mely a Kárpátok népét évszázadok óta áthatja s mely szellemnek ápolására bármily sok, mégis oly kevés történt.

Az eperjesi görög-szertartású római katolikus egyházmegye ifjú püspöke, dr. *Novák István* megértette népe vágyát s ennek az egységes nemzeti magyar állam szempontjából oly fontos szellemnek ápo-

lója lett. Népét megértő, erős elhatározással oly intézkedésre szánta magát, melynek kihatását nemcsak a magyar nemzet művelődése, történelme, hanem egységes nemzeti államának kiépítése, fejlődése okvetlenül meg fogja érezni.

E napokban rendeletet ad ki, mely a nép nyelvének az egyházmegye felekezeti elemi iskoláiban való oktatását szabályozza s amely az ő megértésének, meglátásának és aggódó hazafiságának folyamánya. Rendeletében anélkül, hogy az egyházmegye *magyar tannyelvű iskoláiban* a nép nyelvének oktatására szánt időt avagy anyagot megbolygatná, eltörli a *cyrill* betű használatát s tanítását és a vallástan oktatásánál épp úgy, mint a nép nyelvének gyakorlásánál avagy a nép kezén levő ima- és énekeskönyveknél, amelyek lehetővé teszik számára, hogy ősi szertartásain minden nehézség nélkül résztvehessen, a *cyrill* írás helyébe elrendeli a magyar fonetikus írást.

Ezen nagyszerű rendelkezés nyomán az egyházmegye 250 népiskolájából egyszerre kitakarodik a *cyrill betű*. Az az örökké kísértő fantom, mely alkalmas volt arra, hogy a *«pravoslavia»* csásos köpe-

nyébe burkolódzó panrussok avagy ruszsofilek Rákóczi népét megkörnyékezzék. S helyébe diadalmasan bevonul a latin, nem is, a magyar betűvel a nyugati — nem, a magyar kultúra a maga teljes erejével, melynek nem kell többé osztozkodni a bizanc kulturájával.

A *magyar betű!* Mi mindent rejt magában! Magyar szívet, magyar érzést, magyar gondolkozásmódot, magyar nyelvet . . . mindent, ami nekünk magyaroknak épp úgy, mint Kárpátok népének a leg-szentebb.

A Kárpátok alján született gyermek ezentúl csak *magyarul* fog tanulni olvasni, s a felnövő generáció még híreből sem fogja ismerni a *cyrill* betűvetés titkait, melyeknek megoldása ezentúl tisztán az egyházi férfiakra lesz a dolga, értem a szent könyveket, melyeknek magyar fonetikus helyesírással való kiadása sem az álomvilágból való.

Századok nyugós *«noli me tangere»* *cyrill* betűje egy okos rendelkezéssel lekerül a magyar felekezeti népiskola katedrájáról s faláról. S a jövő, *cyrill*-betűmentes nemzedéke megszabadul majd egyszer s mindenkorra attól a *jegytől*, mely a nép

TÁRCA.

Lengyel légiók.

Írta: dr. Jan Dabrowski.

II.

A légiók Lengyelországban.

Pilsudski csapatai, melyek aug. 6-ikán átlépték a határt, gyorsan nyomultak előre. Az orosz csapatok mindenütt elfutottak előlük, úgy hogy 110-kilométeres menetelés után, minden ellentállás nélkül aug. 12-ikén bevonultak Kielcére. Délutáni két óra körül volt az idő, mikor a három lövész-század bemasírozott a városba. A lakosság nagy lelkesedéssel fogadta őket. A bátor fiúk tüstént megszállták a kormányzósági palotát és a pályaudvart, a börtönökből pedig kieresztették a politikai foglyokat. Ámde már négy órakor jelentették az előőrsek, hogy nagyobb orosz csapat közeledik. Csakhamar gépfegyveres páncélos autó jelent meg a pályaudvar előtt, melyet azonban a lövészek rövid harc után ártalmatlanná tettek. Pilsudski csekély számú lovasával kizavarta a városból a kozák előcsapatot, de észrevéve, hogy észak felől nagyobb orosz sereg közeledik, visszavonult Kielcéről a szomszédos Carnówekre, ahonét könnyebb volt a védekezés s ahol az éjszakát is töltötték.

Másnap reggel megkezdődött a harc. A lövészek, akiket csak a Deutscheimsterek kerékpárososztálya támogatott, a túlerővel szemben nem tartották magukat (az oroszoknak tűzérségük is volt)

s lassan egész a Nidáig vonultak vissza. Felrobantották a folyó összes hídjait és a jobbpártot szállották meg. Aug. 14-ikén az oroszok folytatták a támadást. Ifjú lövészeink keményen állták a tüzet, mikor pedig egy magyar-osztrák üteg segítségükre jött, olyan heves támadásba mentek át, hogy az ellenség jobbnak látta visszavonulni. És aug. 15-ikén, hogy egy közöshadseregbeli lovas-hadosztály jelent meg Kielcénél, az oroszok kiűrtették a várost és a környékét is egészen a Kamienna folyóig.

Ez a csata, amelynek középpontja Brzegi helység volt, mentette meg Jedrzejów városát is, ahol a lövészeket lelkesen fogadták és ahová az orosz parancsnok *«büntető-expedíciót»* menesztett azzal a szigorú paranccsal, hogy a várost a földig le kell rombolni *«minden áron»*. Ez a parancs csak amolyan jámbor óhajlás maradt a Brzegi mellett vívott csata következtében. A lövészek újra bevonultak Kielcére a lakosság örömrivalgása közepette. És itt tudták meg, hogy az orosz tisztek, akik előzően csak per *«banda»* beszéltek róluk, most, e csata után a legnagyobb elismerés hangján szóltak vitézségükről és Pilsudski tehetségéről.

Kielcén három hétig maradtak és ezt az időt kiaknálták politikailag is, katonailag is. Politikailag, mert az egész megszállott területen lengyel közigazgatást rendeztek be és katonailag, mert itt szervezték a lovasságot. *Prazmowski*, aki *Belina* álnév alatt harcol, néhány nap alatt két svadront alakított, természetesen a kozákoktól zsákmányolt lovak felhasználásával.

Kielcén értesültek arról, hogy a Legfőbb Nemzeti Bizottság légiókat szervez és Pilsudski lövész-csapatát a légiók I-ső ezrede gyanánt kebelezte be Pilsudski ezredes parancsnoksága alatt. Mindjárt az első napokban annyian jelentkeztek, hogy a létszáma hat zászlóaljra rugott.

A három hét elteltével az ezred észak felé nyomult előre és *Belina* ulánusai már Radom körül portyáztak. Hanem, hogy a második ilyvői csata után általános visszavonulás következett, Pilsudskinak is vissza kellett vonulnia ezredével. Szept. 9-ikén jött a parancs és szept. 10-ikén vonult ki az ezred Kielcéről *Sosukowski* alezredes vezetésével. Maga Pilsudski a háttérrel visszamaradt és csak a trén elvonulása után hagyta el a várost, a szép Kielcét, nehéz szívvel bár, de nem csüggedve.

Az ezred gyors meneteléssel *Morawicán*, *Chmielniken*, *Stopnicán* át *Szcucinra* vonult és a derék fiúk ezt a roppant fáradtságos utat vidáman, nótázva tették meg. A német csapatok, amelyek velük masíroztak, ámulva nézték őket. Ezért a menetelésért hadsereg-napiparancsban kaptak dicséretet.

Szcucinban az ócska *Werndl*-puskával felszerelt zászlóaljak *Mannlichert* kaptak.

Szept. 16-ikén azt a parancsot kapta az ezred, hogy a *Viszulának* a *Dunajec* torkolatától *Stroj-ców* községig terjedő szakaszát fedezze. És Pilsudski teljes tizenhárom napon át tartotta a *Viszula* partját, néha húsz kilométernyire is nyomult előre és úgy taktikázott, hogy az ellenség azt hitte, nagy had-

vallásgyakorlata címén kért magának kulturális polgárjogot a magyar betűvetés árnyékában s amely oly sok kísértésre, gyanúsításra adott okot és alkalmat.

Az egész magyar társadalom osztatlan hozsannája fogja követni a főpásztor okos elhatározását, akinek legnagyobb lelki öröme bizonytalanság a megnyugtató meggyőződése, hogy népe, nemzete, hazája iránti kötelességét teljesítette.

Emlékezzünk hőseinkről!

Van Lotz Károlynak, a nagy magyar freskófestőnek egy képe, amelynek az a címe: «Szent István kora». A képet románstílusú keret fogja körül. A homlokterben a nagy apostoli királynak, szent Istvánnak fejedelmi alakja koronával a fején, az apostoli kettőskereszttel jobbkezében. Közébe szentéletű fia, Imre herceg, körülötte az ország nagyjai: egyházi és világi méltóságok. A képnek a baloldalán pedig a nemzeti énekmondó, a regős, s lábainál egy repkénnyel körülfutott könyv, a könyvön ezek a szavak: «Emlékezzünk régiekről!» Csáthi Demeter énekének, a Pannónia megvételéről szóló éneknek a kezdősorai ezek. A freskó a magyar nemzet szent István korabeli kulturéletének képe. És ebből a képből nem hagyta ki a művész a nemzeti énekmondót, jellemzően belefoglalta őt a nemzeti élet képének teljességébe, mintegy figyelmeztetni akarván bennünket, hogy a nemzeti élet teljességéhez nem elegendő a fegyveres küzdelem, a békés munka, elengedhetlenül szükséges ahhoz a küzdő, munkálkodó elődökről való emlékezés, mert amely nemzet nem akar megemlékezni a nagy múltjának nagy fiairól,

akiknek jelenét köszönheti, az nem méltó arra, hogy jövője legyen. A művésznek ez az értelme a nemzeti énekmondó által szól hozzánk ezer évnek ködbevesző távolán átintve minket: Emlékezzünk hőseinkről! Igen, emlékezzünk ő róluk, akik odavitték a harcmezőre a legértékesebbjüket, életüket, hogy vérük hullásával megfessék egy második szent Istvánnak a korát, a békésnemzeti fejlődésnek a képét.

És ebből a képből nem szabad hiányoznunk nekünk sem, a nemzeti hőseinkről megemlékezőknek. Ott kell lennünk, körül kell öveznünk hőseink homlokát az emlékezés repkényével. Ott kell lennünk és zengenünk kell az ő dicsőségük hőskölteményét, hogy hallják az utódok és lelkesedjenek rajta. Ennek a hőskölteménynek lírai részletei, igaz, nem lesznek ódák, hanem panaszdalok. Mert amikor hőseinkről emlékezzünk, megtelik lelkünk mérhetetlen fájdalommal, mert megjelennek lelki szemeink előtt ők, akik testi, szellemi erőikkel oly sok jót tettek ennek a mi szeretett hazánknak, és most munkás és oltalmazó karjuk örökre béna, gondolatébresztő, irányító ajkuk örökre néma; megjelennek lelki szemeink előtt azok a fakeresztiek, amelyek alatt örök álmukat alusszák ők, akiktől annyi szépet, annyi jót vártunk, reméltünk. És most mindennek vége. Ezek a fakeresztiek jelentik ezt a véget. Azért nem ragyoghatja túl ezeknek a fakeresztieknek a fekete gyászát semmiféle vaskeresztnek a dicsősége.

De mi nem esünk kétségbe. Érezzük, hogy nem a megsemmisülés, de az istenülés percei ezek, mert tudjuk, hogy ők nem enyésztek el egészen, emléküik egy éltető eszmévé finomul, amely éltetni fogja a mi életünket, s éltetni fogja a késő utódok

munkás, küzdő életét úgy, amint szent István, szent László, a nagy Hunyadi János, hollós Mátyás, II. Rákóczi Ferenc meg-megjelenik nemzeti életünk válságos pillanataiban, hogy életet, erőt öntsenek belénk a súlyos küzdelemre. És mi küzdünk az ő erejükkel, mert tudunk emlékezni rájuk, mert szíveinkben ott zsong a nemzeti énekes intő szózata: Emlékezzünk régiekről!

A mi fiainknak is az ad majd erőt, ha mi megemlékezzünk méltóképpen hőseinkről. Nyiljon meg hát szívünk az emlékezés hívó szava előtt, nyiljon meg adakozó kezünk, állítsuk fel filléreinkkel hőseink emlékoszlopát, amely úgy hirdesse emléküket az idegenek előtt is, ahogy hirdette egykor a marathoni győzők hősiességét az az emlék, amelyen e szavak voltak olvashatók: Idegen, hirdesd a lacedemonbelieknek, hogy itt nyugosznak azok, akik engedelmeskedtek a törvénynek.

A mi fiaink is engedelmeskedtek a törvénynek, a veradó törvénynek. Lerótták a veradót, hogy megváltsák vele a Minotaurusztól nemzeti nagylétünk jövőjét. De erre a jövőre csak úgy tarthatunk igényt, ha emléket állítunk nekik a jövő munkásainak ott kint és itt bent a szívben, mert koszorús költőnk is azt mondja, hogy abban a nemzetben, amely nagyjait, dicsőit így tudja magasztalni, van az élethez hit, jog és erő.

Hát mi ezt a hitet, jogot és erőt meg akarjuk szerezni magunknak és utódainknak azáltal, hogy méltó emléket állítunk nekik a nagyoknak, a dicsőöknek.

A gyűjtés munkáját pedig ki kezdené más, mint Önök, Eperjes leányai.

Hiszen az önök kezei lehetnek csak alkalmasak arra, hogy a nemzeti fájda-

erő áll az ezred mögött. Az oroszok abba is hagyták az offenzívát.

Nap-nap mellett kisebb ütközeteket vívtak, amelyek az oroszok számbeli túlereje mellett is győzedelmesen végződtek. Különösen Nowy-Korczyn elfoglalása és a czarkowai ütközet emelkedik ki ezek közül.

Nowy-Korczynról az oroszokat a szó szoros értelmében öt ember zavarta el. *Orlics* ulánus-hadnagy négy emberével meztelenül átúszta a Visztulát (éppen csak a fegyvert vitték magukkal) és az éppen fehérneműiket mosogató kozákokat oly hirtelenül támadta meg, hogy nagy részük elszaladt. Az éjszaka folyamán aztán nagyobb légióbéli csapat vonulhatott be Nowy-Korczynba minden akadály nélkül.

Egyáltalában a Szcucin körül vívott harcokban különösen a Belina-ulánusok tüntették ki magukat hallatlan vakmerőségükkel. Megesett, hogy egy előrsi szolgálatra kiküldött ulánus-szakaszt három szotnya kozák fogott körül, a vakmerő fiúk karddal nyitottak utat maguknak, egy Lorenc nevű ulánus azonban mégis bennrekedt a gyűrűben. Mindamelllett nem adta meg magát. Pisztyolyával egymásután öt muszkát terített le, a hatodik golyóval pedig föbelőtte magát.

Kemény ütközetet vívtak Czarkowánál, amelynek kastélya arról nevezetes, hogy a hős Kosciuszko több napig lakott benne. Két orosz svadron gépfegyverekkel és ágyúkkal támogatva megtámadta *Mlot* harminc főből álló szakaszát. A légionáriusok már-már visszavonultak, amikor

az alig tizenkilencéves *Grubinski* a «*Jeszcze Polska nie zginieła*» («Nincs még veszve Lengyelország») kezdetű dalba fogva, ellentállásra buzdította társait. Még a sebesültek is harcoltak. Az oroszok támadását visszaverték s mikor estefelé segítség érkezett, az oroszok teljesen visszavonultak, noha még mindig túlerőben voltak. *Grubinski* nyolcadmagával hősi halált halt.

A második magyar-osztrák offenzíva idején Pilsudski ezredével Radom felé nyomult előre. (Ekkor a légiónak már két ütege is volt.) Radomnál az ezred kétfelé vált. Négy zászlóalj Pilsudski vezetése alatt Demblin (Ivangorod) felé vette útját, két zászlóalj pedig, a II-ik és a IV-ik, Radomon keresztül Varsónak tartott. A II-ik zászlóalj a huszonnyolcéves *Norwid* őrnagy vezetésével el is jutott Varsó alá, ámde ekkor már elrendelték volt a visszavonulást és a légión egész Kaliszig volt kénytelen visszahúzódní, ahonnan aztán Krakóba tért. Noha a visszavonulás roppant fáradalmakkal járt (megesett, hogy 60 kilométert is tettek meg naponta a lovassággal haladva), mégis teljes rendben értek Krakóba. A IV-ik zászlóalj *Wyrwa* vezetésével csak a Pilicán túl levő Niedabyl faluig jutott és két győzedelmes ütközet után a már visszavonuló németekkel együtt szintén visszavonulni volt kénytelen.

Ezalatt Pilsudski eljutott Demblin (Ivangorod) alá. Okt. 22-ikén, amikor pozícióit elfoglalta, a csata már folyt. Tüstént offenzívába lépett. A III-ik zászlóalj a *Smigly* álnéven harcoló *Rydz* vezetésével kétszer intézett szuronyrohamot az

orosz hadállások ellen és sikerült is neki a túlerőben levő ellenséget legyűrni és számos foglyot ejteni.

Okt. 23-ikán a zászlóalj egész nap a tűzvonal mögött maradtak, de estére aztán a magyar-osztrák tűzérségtől támogatva megrohanták az oroszok pozícióit és be is vették. Ez alkalommal különösen a *Zymirski* vezette I-ső zászlóalj tűnt ki. E támadásnál a tiszték az első sorban küzdöttek s ezért sebesültek meg annyian, köztük *Zymirski* őrnagy, a legjobb tiszték egyike és helyettese, *Grudzinski*.

A következő napon a III-ik zászlóalj támadott és *Smigly* (Rydz) oly bravúrosan vezette embereit, hogy a hadosztályparancsnok napi-parancsban megdicséerte.

Legkeményebb napjuk okt. 26-ika volt, mert hadállásukat az oroszok nehéz mozsarakkal lőtték. Ebben a tűzesőben Pilsudski is érték srapszilikok és csak a véletlennek köszönhető, hogy nem sebesítették meg. Az explózió a földhöz vágta ugyan, de ő, mintha mi sem történt volna, tovább vezérelte csapatait. A hat napig tartó véres csatában a veszteség elenyésző volt.

Okt. végén, amikor a szövetséges hadseregnek új csoportosítását rendelték el, Pilsudski ezrede is visszavonult Demblin (Ivangorod) alól Dankl seregével. A légionáriusok a hátvédet alkották és mintaszerű rendben értek egész Zawadowig. Itt elsáncolták magukat a nyert parancs folytán, de a csatában, mely nov. elején Kielce körül folyt, nem vettek részt. Egyesülve a IV-ik zászlóaljjal,

lom gyászfátyal koszorúját for mert Önök, a nagy himmlische Ros

Meleg

Az Országos albizottsága gr. 15-ikén a honvéd Hivatalának kiküldött őszi ülését. Elhazafias közönségét, amellyel katonáinkat mel a közönség tájékoztatás vétközket teszi

A hadjárat megállapított, a hadvezetés meleg ruházattal által a közönség vetkező adomány a hadvezetés ki gészíté-ere:

I. Gyapjúfonal a) Sal, circa 2 legyen, a fül és b) Érmelgítő, a hüvelykujj szám c) Kötött terd megfelelő kidudor

Az Országos meleg óvócikek fonál gyári arban náért rövid időn

A gyapjúfonal járási főszolgabírá

II. Selymet vas szövetet (ruhadara használt állapotban zönség az Ország albizottsága címér

az egész sereggel V ték meg híres feld

Nov. 9-ikéről

sudski három zász

faluba hatolt, oly

felé igyekező orosz

A környékbeli he

az oroszok, egyed

Csakhamar azonba

mintegy 12 kilomé

körülzárta a falu

oly ügyesen vezet

hogy egyetlen emb

vállalkozás nagy

elfogta az összes

állapította az oro

célját. Ezért a had

kir. herceg, nov. 15

dérosává nevezte

hogy ezrede idők

most már 8 zászló

és 1 svadront is o

Mikor Pilsudski

körül a felderítő-sz

VI-ik zászlóalj W

két üteggel együtt

mellett) foglalt áll

tűzéréség harcot ke

egész magyar-osztr

náriusok támadásba

folytatták nov. 18-i

túltságosan előrenyo

lom gyászfátyola fölé az emlékezés rózsakoszorúját fonják. Igenis, az Önök kezei, mert Önökről írta a németek egyik legnagyobb és legszimpatikusabb költője: «Ehret die Frauen, Sie flechten und weben himlische Rosen ins irdische Leben!»

Petrássevich Pál.

Meleg ruhát a katonáknak!

Az Országos Hadsegélyző-Bizottság ruházati albizottsága gr. Serényi Béla elnöklésével szept. 15-ikén a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző-Hivatalának kiküldötte jelenlétében tartotta első őszi ülését. Elhatározta, hogy megköszöni a hazafias közönségnek messzemenő áldozatkészségét, amellyel a múlt télen hősiességgel küzdő katonáinkat meleg felszereléssel ellátta. Egyben a közönség tájékoztatására az albizottság a következőket teszi közzé:

A hadjárat mult téli tapasztalatai alapján megállapított, hogy hősiességgel küzdő katonáink a hadvezetőség részéről mindennemű szükséges meleg ruházattal el vannak látva, de mindazonáltal a közönség áldozatkészsége részéről a következő adományok ismételt kivánatosak még a hadvezetőség által nyújtott kincstári felszerelési készítésére:

I. Gyapjúfonalból készíthető volna:

a) *Sal*, circa 250 cm. hosszú, 25 cm. széles legyen, a fül és nyak betakarására.

b) *Érmelegető*, 30 cm. hosszú, oldalnyílással a hüvelykujj számára.

c) *Kötött térdvédő*, 45 cm. hosszú, közepén megfelelő kidudorodással a térdkalács számára.

Az Országos Hadsegélyző-Bizottság által a meleg óvócikkek készítéséhez biztosított gyapjúfonal gyári arban kilogrammonként 15 koronáért rövid időn belül beszerezhető lesz.

A gyapjúfonal a főispánoknál, illetőleg a járási főszolgabíráknál lesz megrendelhető.

II. *Selymet* vagy puha gyapjúból készített szövetet (ruhadarab, bélés, stb.) akár új, akár használt állapotban küldje az áldozatkész közönség az Országos Hadsegélyző-Bizottság II. sz. albizottsága címére (Budapest, Képviselőház).

az egész sereggel Wolbromba húzódtak s itt kezdtek meg híres felderítő-szolgálatukat.

Nov. 9-ikéről 10-ikére virradó éjjelen Pilsudski három zászlóaljjal (I., III., V.) Ulina Mala faluba hatolt, oly nesztelenül, hogy a Krakó felé igyekező orosz hadtestek észre sem vették. A környékbeli helységeket már mind ellepték az oroszok, egyedül Ulina Mala volt még üres. Csakhamar azonban megtudták ottlétüket és a mintegy 12 kilométernyire táborozó 60,000 orosz körülzártta a falut. És Pilsudski az éj leple alatt oly ügyesen vezette ki zászlóaljait a kempéből, hogy egyetlen embert sem veszített. A vakmerő vállalkozás nagy eredménnyel járt. Nemcsak elfogta az összes orosz előőrseket hanem megállapította az oroszok számát, menetirányát, célját. Ezért a hadsereg főparancsnoka, Frigyes kir. herceg, nov. 15-ikén a lengyel légiók brigádérosává nevezte ki Pilsudskit. Megjegyzendő, hogy ezrede időközben dandárrá növekedett, most már 8 zászlóaljából állott, melyhez 2 úteget és 1 svadront is osztottak.

Mikor Pilsudski a három zászlóaljjal Ulina körül a felderítő-szolgálatot végezte, a IV-ik és VI-ik zászlóalj *Wyrwa* és *Flessar* vezetésével két úteggel együtt Krzywoplotinál (Wolbrom mellett) foglalt állást. Nov. 16-ikán az orosz tűzéréség harcot kezdett és szórta a tüzet az egész magyar-osztrák frontra. Délután a légionáriusok támadásba mentek át s ezt sikeresen folytatták nov. 18-ikán is. Ekkor a VI. zászlóalj túlságosan előrenyomult és nagy veszedelemben

Ezen selyem- vagy szövetsdarabokat a II. számú albizottság a jótékony négyletek foglalkoztatói útján fogja a hadvezetőség által esetről-esetre szükségesnek jelzett cikkekre a katonaság részére feldolgoztatni.

A közönség felkérte, hogy a lehetőségig az itt jelzett cikkek készítésére szorítkozzék, mert ezen cikkek előírása tapasztalatok alapján történt.

A mult évben szállított hősapkákból még elegendő készlet van, a hősapkák a jövőben inkább a selyem- és gyapjúsállal lesznek helyettesíthetők.

A gyapjúfonalból kötött kész cikkek a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző-Hivatalának címére (Budapest, IV., Váci-utca 38. sz.), míg a selyem- és gyapjúsövetek, mint előbb említettük, az Országos Hadsegélyző-Bizottság II. számú albizottsága címére (Budapest, Képviselőház) küldendők.

Mindezeknek szállítása a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző-Hivatalához postán 20 kilogrammig és vasúton bármily súlyban, az Országos Hadsegélyző-Bizottsághoz pedig postán 20 kilogrammig díjmentesen történik, ha a szállítóvagy fuvarlevélen fel van tüntetve, hogy «*Táborba szállt katonák részére szeretetadomány*».

A közönség részletesebb útmutatása végett rajzokkal ellátott tájékoztatókat küld a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző-Hivatala a közönségi előjárásokhoz

HIREK.

Virágos vonattól — virágos sírig.

Hajh, de hosszú az út, hajh, de rövid az út... Grieger Jenő, Eperjes első hazatért halottja ezt az utat már megtette.

Én sohasem ismertelek s mégis valamikor, akkor, midőn másokat másutt a vonatig kísérem, azon másokkal téged is kikísértelek. Neked is mondtam egy istenhözadót, vonatinduláskor feléd is integettem. Én, aki sohasem tudtam rólad s másokról sem, a sok százezerről, millióról. De hát te voltál egy bizonyos milliód részé a hazát védő seregnek, én pedig e hazának egy másik atomja. Érettem is mentél, engemet is védteél.

jutott. Két orosz ezred összpontosította rá tüzet, visszavonulásra pedig még csak gondolni sem lehetett, mert maga a visszavonulási vonal is erős tűz alatt állott. Ekkor a légió tűzéréségének parancsnoka, *Brzora* kapitány rászánta magát, hogy feláldozza a két úteget, csak hogy a zászlóaljat megmentse. Az egyiket dombon, a másikat a nyílt mezőn állította fel, s noha csak a régi, kiskaliberű, kis távolságra hordó hegyi-ágyúkkal dolgozhatott, oly gyilkos tüzet zúdított az oroszokra, hogy azok kénytelenek voltak felhagyni a lövöldözéssel és *Flessar* zászlóalja rendben visszahúzódtatott. Másnap az elfogott oroszok érdekes dolgokat beszéltek el. *Brzora* tüzelése oly hatásos volt, hogy a tiszték sorra elfutottak és volt század, amelyből mindössze három ember menekült ép bőrrel. A krzywoploti ütközet a légiók történetének legszebb lapjai közé tartozik annál is inkább, mert mindössze két zászlóalj vett részt a küzdelemben, nagyobbára Orosz-Lengyelországból való újoncok, akiknek ez volt a tűzkeresztségtük. Sokan elesetek és abban a földben alusszák örök álmukat, amelynek felszabadításáért fogtak tegyvert. Köztük *Paderewski* Szaniszló, a világhírű zongoraművész öccse is és *Nedynski* Jenő, akit abban a pillanatban ért a gyilkos golyó, mikor «*Jeszce jeden mazur dzisiaj...*» («*Még egy mazurkát máma...*») kezdetű ósrégi nótába kezdett. (Folyt. köv.)

Istenem! Akkor volt, hogy kertjeink virágát a katonákra szórtuk, zászlaikra tűztük; virág-erdőt raktunk a vonatjainkra és búcsúztunk tőlük hangos zokogással, mint ahogyan a temetésen búcsúztunk attól, aki már itthagyt. Mert ki volt a kába, aki mondhatta volna: az én fiam biztosan visszatér, az én uram, a testvérem okvetlen visszajön.

Katona sorsa: katona-élet és de sokszor: katonahalál s katonatemetés. Ki sirassa vad idegenben, ki szórjon virágot a sírhalmára? Embert, állatot, ágyút, vonatot és mindent ezért virágoztunk akkor. Igen, az ország akkor búcsúzott, siratott és temetett.

Virágos vonattól — virágos sírig hajh, de hosszú az út és hajh, oly rövid. Csak épp át kell szállani egyikből a másikba a halál küszöbén. És akkor...

...nos, elibéd mentünk szeretettel és büszkén; fedetlen fővel és pompával. Aki megtért közénk: hős és nem ember csupán. Virág, — az most is volt. Garmadával hoztuk. Nemcsak azt, amelyik a földből nő, hanem azt a másikat, azt a becsesebbet, mely a lélekből csírázik s a neve: könny. Mely a szívről át indul, elfolyja a szemet, de nein gördül alá (sokkal becsesebb) s visszatér, honnan fakadt: a lelkünkbe. Hősöknek járó könny. a háláé az elismerésé

Így kísértünk ki a sírodig s veled és bened, úgy vélem, azt a sok-sok ezret, ki érettünk halt meg s kit soha senki sem hoz vissza és nem temet el újra a hazai rögbe. De sírotok — bármerre van s földi poraitokat bármerre szórta is széjjel az eső, a szél — nem marad jeltelen. A legszebb sírkereszt, büszke piramis emelkedik rajta: a magyar történelem. Sz.

Szinyei Merse István főispán — tekintettel a rekonstrukció nagy munkájával járó, minden idejét igénybe vevő elfoglaltságára — magánfeleket csak péntek délelőttöként 10—12 óra között fogad.

Harctéri híreink olvasóihoz. Lapunk mult számában felszólítást intéztünk Sárosvármegye és Eperjes város közönségéhez, melyben hőseink emlékművének felépítéséhez való hozzájárulását kértük. E célra lapunk kiadóhivatalában gyűjtőívet is nyitottunk. Ehelyütt arra kérjük harctéri híreink olvasóit, hogy fáradozásunk ellenértéke fejében néhány fillért dobjanak gyűjtőperselyünkbe. A szerkesztőség időt, munkát, kiadóhivatalunk pedig anyagit nem kimélve, tizennegyedik hónapja minden nap, néha kétszer is, plakatirozza a legújabb harctéri jelentéseket, illetve a hivatalos jelentéseket. Ellenértékül mit sem kérünk olvasóinktól, csak dobjanak néhány fillért, ki-ki vagyoni állapotához mérten, hogy az ily módon begyűlt összegből méltó emléket állíthassunk Eperjes város temetőjében nyugvó hőseinknek. A szerkesztőség.

Személyi hír. *Geduly* Henrik ev. püspök szept. 24-ikén városunkba érkezett, hogy a most folyó papi-vizsgálatokon résztvegyen.

Sóvár új plébánosa. A sóvári plébánia prezentáját *Dobránszky* János sírokai esperes-plébános nyerte el. Az érdemes plébánosnak sóvári plébánossá való kinevezése a legszelebb körökben meglelégedést szerez.

Hősök jutalma. A király *Peltsárszky* Rezsőt, az eperjesi m. kir. állampénztár főtisztjét, tart. főhadnagyot az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért «*signum laudis*»-szal tüntette ki.

Használjunk posta hadsegély-bélyeget!

Az eperjesi ev. Kollégium szept. 19-ikén tartotta ünnepélyes megnyitását. A megnyitó-ünnepélyen *Szutórisz* Frigyes koll. igazgató gyönyörű székfoglaló-beszédet mondott.

Halálozások. *Deák* Mártonné sz. *Trachin* Mária Anna, életének 55-ik, házasságának 39-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Temetése szept. 21-ikén a róm. kath. egyház szertartása szerint nagy részvét mellett ment végbe.

Móser Kálmán tanítójelölt, életének 15-ik évében halt el Eperjesen. Temetése, a r. k. egyház szertartása szerint, szept. 23-ikán ment végbe.

Nemeslelkű adomány. *Szinyei Merse* Zsigmond vegyész-mérnök, honvédszárifőhadnagy Kurimszky János szinyei esperes-plébános címére 100 koronát küldött a harctérről a háború által sújtott szegény szinyei lakosok segélyezésére.

Tanítóváltozás. A sebessalgói róm. kath. elemi iskolánál üresedésben volt állásra az iskolaszék *Takácsné Grossmann* Mária okl. tanítónőt választotta meg, mely alapon az állásra őt a kassai róm. kath. egyházmegyei főhatóság is kinevezte.

Hőseink emlékművére szerkesztőségünknek dr. *Böhm* Aladár eperjesi ügyvéd 10 koronát küldött.

«**A Társaság.**» Lázár István érdekesítő regényének folytatása, Franyó Zoltán eleven harctéri karcolata, Gáspár Béla mélyen szántó cikke és egy illusztrációban gazdag tudósítás az argonnei lovasünnepéről A **TÁRSASÁG** legújabb számának érdekességei. Ezekon kívül Farkas Imre legújabb «*Zrinyiás*» című humoros költeményét, Eötvös Ida és Ligeti Béla verseit és «*Miért?*» rovat aktualitásait hozza a lap, mely ezúttal is tele van szebbnél-szebb, érdekes képpel, melyek legnagyobb részben harctéri epizódokat ábrázolnak. A **TÁRSASÁG** előfizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Felhívás. Mint az «*Urania*» *Városi Mosgóképszínház* *Részevénnytársaság* ügyvezető igazgató-sági tagja, felhívom a t. részvényeseket, hogy főleg az osztalék-megállapítás céljából a hátralékos részvénybefizetést haladéktalanul eszközöljék, ellenesetben a keresk. törvény 170. §-a szerint a részvényesek igényei megszünteknek nyilváníthatók. A befizetés az Eperjesi Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezethél teljesítendő. Dr. *Werther* Henrik.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-főkönyv-javára *Földes* Zoltán úr 20 koronát adományozott, amelyért hálás köszönetet mond az elnökség. — *Makucz* Jenő zászlós a harctérről 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák részére.

Eperjes ötvenesei. Ne ijedjenek meg az antántosok, bár e hír nyomán is jogosult lesz félelmük fokozódása. Nem valami új kaliberű ágyúkról vagyon most szó, hanem Eperjes szab. kir. város legújabb ujoncainak hazafias lelkesedése nyomán támadt hangulatáról. Szept. 21-ikén sorozták Eperjes sz. kir. városban illetőséggel bíró 43-50 éves népfelkelőket, akik bemutatásuk után a Rákóczi-induló hangjai mellett, lobogó nemzetiszínű zászlóval vonultak fel. A bemutatás-kötelesek reggeli 1/2 órákor gyülekeztek a városháza előtt, ahol a Himnusz és a Szózat eléneklése után a Rákóczi-induló lelkesítő hangjai mellett vonultak a bemutató-bizottság elé. Itt a Himnusz eléneklése után katonásan sorakoztak s egyenként léptek elő a bizottság elé. Mondanunk sem kell, hogy az ifjakat megszegyenítő lelkesedéssel felvonult ujoncok nagy százaléka bevált. Ami természetes is. Mert bár a természet igaztalansága folytán a lábak rugékonysága talán mérsékeltébb nálunk — lelkesedésükkel bizonyára bőven pótolják azt. Nos kérdjük az antántosoktól: jogosult volt-e e híradásunk elején tett vagylagos meggyezésünk?

A háború költészete. (Szemelvények.)

A tanulóirjúságnak írta és szerkesztette dr. *Vajda* Gyula, állami felsőbb leányisk. igazgató. Soha, még egy nemzetnél sem fonódott össze háború és költészet annyira, mint nálunk. Egy év alatt közel tízezer költeményt írtak a dalos, a bátor, a hős magyar katonáról, a sebesültekről, anyák és hitvesek szent fájalmáról, áldozatkészségéről, a diadalokról és mindnyájunk édes-búsreményéről: katonáink visszatéréséről. Ma csak ezen költeményeket olvassák, szavalják igaz lelkesedés és lelkesítés hangján. Egybeolvadnak a dicső napok a tüneményes múlt emlékeivel és megvetik a jövő Magyarországnak rendületlenül szilárd alapját. Ezt célozza a háború költészetéről írt lelkes tanulmány és annak megvilágítására kiszemelt száz költemény a magyar háborús versek java termékeiből. Együtt van a könyvben az egész élő magyar Parnasszus, a hit és a lelkesedés hangja, mely éltető szelleme volt mindig nemzetünknek. *Petőfi*, *Tóth Kálmán*, *Gyulai Pál* egy-két költeménye vezeti be helyes megválasztással a sort, hogy aztán teret engedjenek a ma költészetének. A szerkesztés művészi gondja a háború egész történetére kiterjed. *Ófelségéről*, a királyról szóló erőteljes, gyönyörű költemény, *Szávay* Gyula hatalmas verse a prológu, melyet a hadbászálásról, a magyar katonáról, a hazáról és a magyarságról, a hősokról, a harcterekről, az anyákról és hitvesekről, a németekről, a gyermekekről, a békéről stb. írt költemények követnek. A könyv elrendezésében az iskolai szempont az uralkodó, mégis odailik az minden magyar ház asztalára, *Petőfi* és a magyar klasszikusok kötetei mellé, mint a diadalmas háborúnak és nemzetünk igaz, szent lelkesedésének ragyogóan szép tükré. A könyvet *Rózsavölgyi* és *Társas* budapesti cs. és kir. udvari zenemű- és könyvkereskedő igen csinos, kedves formában, szép nyomással adta ki s úgy nála, mint az összes hazai könyvkereskedésekben és lapunk kiadóhivatala útján is 2 koronáért megszerezhető.

Ebzárlat. Eperjes szab. kir. város rendőrkapitánya szept. 23-ikával 40-napos ebzárlatot rendelt el Eperjes város területére.

Tűz volt október 25-ikén Eperjesen a *Lőcsei-úton*. Leégett a *Landsmann-féle* csűr.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Törvényhatóságaink feldúlt tűzhelyeinkért. A magyar törvényhatóságok, megyék és városok hazafias lelkesedéssel eleget tesznek a gr. *Khuen-Hederváry* Károly elnöklete alatt álló országos bizottság felhívásának és meg hozzák a maguk áldozatait azokért a polgártársainkért, akiket a háború viszontagságai hajléktalanokká tettek. Vármegyéink eddig a következő adományokat határozták el: Borsod 118,000 kor., Pest-Pilis-Solt-Kiskún (1% pótdadó) körülbelül 100,000 kor., Csík 100,000 kor., Sopron és Nyitra 60—60,000 kor., Szatmár 40,000 kor., Somogy (1% pótdadó) körülbelül 32,000 kor., Jász-Nagykun-Szolnok 30,000 kor., Moson 3000 kor., Nógrád 5000 kor., Heves és Maros Torda 2—2000 kor. Azonkívül Gömör- és Kishontvármegye elvállalta egy falu felépítését, Szepsvármegye 1/2% pótdadót szavazott meg, Hunyadvármegye fenyőfahazakat a ánlott fel a hajléktalanok számára, Csanádvármegye egy kisközség újralfelépítését vállalta el. Városaink eddig a következő adományokat határozták el: Szabadka 50,000 kor., Temesvár 25,000 kor., Nagykikinda 5000 kor., Pozsony 2000 kor., Szatmárnémeti 2000 kor., Újvidék 1000 kor., Köröstarcsa 1000 kor. Szilágy-somlyó 500 kor. Ezenkívül a felsorolt vármegyék és városok legtöbbje társadalmi úton is szépsikerű gyűjtést indított. Többi törvényhatóságaink őszi közgyűlése még hátra van és már ma is kétségtelennek tekinthető, hogy a hazafias jótékonyság és a felebaráti szeretet művéből mindnyájan erejükhez mérten fogják kivenni részüket.

Előadások a kárpáti falvak újraépitési alapja javára. *Szeghalmi* Gyula igazgató, Hajdúvárm. közművelődési bizottságának tagja (lakik Debreczenben, Varga-utca 11. sz.), a kárpáti falvak újraépitési alapja javára hazánk nagyobb városaiban *színes vetített képekkel* kísérendő előadásokat szándékozik tartani. Hogy a szükséges képanyaghoz juthasson, kéri a vármegye közönségét, különösen az amatőr- és a szaktényképészeket, szíveskedjenek a vármegye területén dúlt harcokkal vonatkozásba hozható fényképfelvételeik negatívjait vagy ezeknek papírképeit kölcsönképen címére elküldeni.

Felségsértés. *Toplyánszky* József kőművessegéd, eperjesi lakos, egy helybeli kocsmában *Ófelségét* megsértette és szidalmazta a hadvezetőséget. Királysértés miatt az eperjesi kir. ügyészségnek át lett adva és feljelentve.

Nyilvános nyugtázás. Az orosz betörés sújtotta sárosvármegyei lakosok javára adományoztak: *Roskoványi* Józsefné *Töltszék* 28 kor., *Eperjesi* Bankegylet 1000 kor., *Földes* Zoltán 20 kor., *Nagysáros* nagyközség gyűjtése 336 kor. 84 fillér; összesen 1384 kor. 84 fillér. Az eddig kimutatott gyűjtés 86,351 kor. 74 fill. Összesen 87,736 kor 58 fill.

A Sárosvármegye területéről hadbavonult katonák visszamaradt családtagjainak segélyezésére Sárosvárm. alispánjának gyűjtőívén szept. 20-ikáig a következő adományok folytak be:

Az eddig kimutatott összeg	23,748 28
568. <i>Spillenberg</i> B. főszolgabíró adom.	10 —
569. A girálti járási körjegyzők augusztus havi adománya	31 63
570. Az eperjesi miniszteri kirendeltség augusztus havi adománya	22 50
571. <i>Spillenberg</i> B. főszolgabíró adom.	10 —
572. A girálti járási körjegyzők szeptember havi adománya	31 63
	105 76
Összesen	23,854 04

Nincsen jobb szájpoloszer

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Balesetek. *Furicsék* János földműves, német-sóvári lakos, ittasállapotban kétfogatú szekerével hazafelé hajtattott. Útközben a gyeplő kiesett a kezéből, mire a lovak a legerősebb futásnak eredtek. Midőn a várhoz értek, nekirohantak *Hudacsó* Mihály szekerének. Az összeütközés következtében mind a két szekér felfordult. A *Hudacsó* Mihály szekerében ülő *Hudacsó* Mihályné somosújfalusi lakos a jobb lábát és *Guba* Imréné eperjesi lakos a jobb karját törte el. — *Cserveniczky* József vadőr, radoskői lakos, ellenőrzés közben egy fogolyra akart lőni. Eközben a hegyoldalon elcsúszott, lebukott s a fegyvere elsült. A serét egyrésze a jobb combjába és a láb-szárába fúródott.

Hevesmegye tanulóknak. Tpusztította vidékei a szegény falusi nemcsak vármegye hanem országos kódó lelkek, akik és anyagi eszközök súlyos megpróbáltatásig tapraállítást, gaik újjáépitésére, azonban Hevesvá-jének, *Alpáry* Laj-iskolákhoz, melyb hogy gondoljana iskolatársakra, k nem járhatnak az dák tönkretették hozzá tehát filléremegyében oroszpu-nak egy óvodát és vármegye kir. tan nem pusztába ha immár a gondolat azonnal 1000 kor célra. Meg vagyunk csak Sárosvármeg az adományozók a tanulósegek hálával veszik a radoskodást és azok-siek által felépített sülni fognak a vá-áldásaiban, mind azokra a gyermekek-össze filléreiket a vármegyei tanítók-fölvétőjét, a tanító becsült *Alpáry* L-ő tanítói gárdáját, a áldásos gyűjtési mu ragaszkodással üdv-azon hitünknek, h-óhaja teljesülni fo-ifjúsága által létesí-csán szorosabb vis-mekeink iránt oly-kartársainkkal. Ist-megnyilvánulás alap

A cs. és kir. térium szept. n-cikkeket kívánja b-kitüntetéseket, jelzős-jegyzőkönyvek, ha-világoskék, égszínk-fehér egalizáló szó-és sötétbarna gyap-vászon, érmelegítő-barna és sötétzöld b-garniturák nyakke-közvet, kékeszürk-itatóvedrek, takarm-kihúzó és összeha-bélyeggel ellátott a-a szállítandó mennt kell tartalmazniok, t-álványhoz küldendő

SC

Gőztéglagy

fagy-é

vörös

legkiválóbb mi

□

ÚJVÁRI BÉ

•• Eperjes

Hevesmegyei tanulók a sárosmegyei tanulóknak. Tudvalevő, hogy hazánk oroszpusztította vidékeinek helyrehozatalára, főleg pedig a szegény falusi nép nyomorának enyhítésére nemcsak vármegyénkben indult meg mozgalom, hanem országszerte akadnak nemesen gondolkodó lelkek, akik minden lehető módon, erkölcsi és anyagi eszközökkel sietnek segítségül lenni a súlyos megpróbáltatásokon keresztülment lakosság tapraállítására, községek, házaik, gazdaságaik újjáépítésére. Nem csekély meglepetést keltő azonban Hevesvármegye agilis kir. tanfelügyelőjének, *Alpár Lajos*nak körlevele a vezetése alatti iskolákhoz, melyben arra kéri az iskolák tanulóit, hogy gondoljanak csak a sárosvármegyebeli iskolatársaikra, kik bizonyosan számos helyen nem járhatnak az iskolába, hiszen az orosz hordák tönkretették az iskolák hajlékait, járuljanak hozzá tehát filléreikkel oly összegig, hogy Sárosvármegyében oroszpusztította helyen tanuló társaiknak egy óvodát és iskolát építsenek fel. És Hevesvármegye kir. tanfelügyelőjének kiáltványa, hogy nem pusztába hangzó szó, látjuk abból is, hogy immár a gondolat felvetésének első pillanatában azonnal 1000 koronát gyűjtöttek össze a jelzett célra. Meg vagyunk győződve arról, hogy nemcsak Sárosvármegye közönsége van hálaérzettel az adományozók és a buzgólkodók iránt, hanem a tanulócseregek lelkes örömmel és mélyszéges hálával veszik a róluk való ily nemesszívű gondoskodást és azok a tanulók, kik majd a hevesiek által felépített óvodában és iskolában részülni fognak a vallás-erkölcsös nevelés, oktatás áldásaiban, mindenkor hálatelt szívvel gondolnak azokra a gyermekekre, kik szíves készséggel hozták össze filléreiket a művelődés hajlékára. Mi sárosvármegyei tanítók pedig a szép és hazafias eszme fölvetőjét, a tanítói körökben általánosan nagyrabecsült *Alpár Lajos* kir. tanfelügyelőt és az ő tanítói gárdáját, a mi szeretett kartársainkat ezen áldásos gyűjtési munkásságukban, amidőn meleg ragaszkodással üdvözlöljük, egyúttal kifejezést adunk azon hitünknek, hogy a mi kir. tanfelügyelőnk óhaja teljesülni fog és Hevesvármegye tanulóifjúsága által létesítendő új óvoda és iskola kapcsán szorosabb viszonyba léphetünk a mi gyermekeink iránt oly nemesen érző hevesmegyei kartársainkkal. Isten áldása legyen a testvéries megnyilvánulás alapján létesülő óvodán és iskolán!

A cs. és kir. közös hadügyminisztérium szept. második felében a következő cikkeket kívánja beszerezni: Élelmészeti munkáskitűntetések, jelzősópok, távirásjelvények, előírással jegyzőkönyvek, haskötők, élelmicikkzsákocskák, világoskék, égszínkék, sötétzöld, papagályzöld és fehér egalizáló szövet, sötétszürke, csukaszürke és sötétbarna gyapot bélésszövet, cipőszíj, bélés-vászon, érmelegítő, sötétkék, csukaszürke, sötétbarna és sötétzöld bélésalkaló, teljes fegyencöltönygarnitúrák nyakkendővel, zsebkendővel és törülközővel, kékeszürke és barna kabáthurkok, barna itatóvedrek, takarmánykötél, nyakravalók, előírással kihúzható és összehajtható lámpák. Az 1-koronás bélyeggel ellátott ajánlatok, amelyeknek az árát, a szállítandó mennyiséget és szállítási határidőt kell tartalmazniuk, a hadügyminisztérium 13. osztályához küldendők.

SCHULZ

Gőztéglagyarak r.-t. Szucsány
fagy- és viharálló
vörös tetőcserepei

legkiválóbb minőségben (10 évi jótállással)
□ kaphatók □

ÚJVÁRI BÉLA és TÁRSÁNÁL
•• Eperjes, Szebeni-út 6. ••

Jön! Jön!
a világ leghatalmasabb
filmalkotása:

EXCELSIOR

nagy balett.

Teljes zenével, 600 szereplővel, a világ legelső színházának előadásában, izgatón érdekes műsorral.

EPERJESEN
október 1., 2.
napjain az
OLYMPIA-
színházban.

Naponként 3 előadás: d. u. 5, este 7 és 9 órai kezdettel.

Jegyek elővételben Kósch Árpád cégnél válthatók.

Az *Excelsior* előadásának szünetei között *Balogh Böske*, *Balogh Tilda* és *L. Radich Margit* ének- és táncművésznők fognak művészsámokkal szerepelni.

Eperjes virilistáinak figyelmébe. Eperjes szab. kir. város legtöbb adót fizetőinek 1916. évre érvényes névjegyzékét a közgyűlésileg kiküldött bizottság a folyó évi szeptember 30-ikán d. e. 9 órakor a városháza tanácstermében megtartandó nyílt ülésén fogja megállapítani, mely alkalommal az érdekeltek közönség jogos igényeit érvényesítheti.

Az Excelsior-balett és énekművésznők Eperjesen. □ □ Ma falragaszok jelentek meg Eperjesen, amelyek a világhírű *Excelsior* balett-dráma jövetelét jelentik. Nem tudjuk eléggé jellemezni e hatalmas művészi szenzáció jelentőségét. Az *Excelsior* most járja országos diadalútját és az elsők között van Eperjes városa, ahol a nagyszabású filmszenzáció bemutatásra kerül. Kassán 22-ikétől 25-ikéig összesen 15 előadásban került színre az *Excelsior*, szorongásig megtelt nézőtér előtt és így is sok százan voltak, akik nem jutottak jegyhez. A budapesti filmtulajdonos társaság az eperjesi előadásokat az itteni *Olympia* mozgószínházban rendezi, melyet e célra a tulajdonostól bérebevevett. Az eperjesi előadások október 1-jén és 2-ikán, pénteken és szombaton tartatnak. Naponta három előadás lesz: délután öt, este hét és este kilenc órai kezdettel. A darab 2600 méteres film, 600 szereplővel, teljes zenével. Dacára, hogy ez maga is tüneményes attrakció, a budapesti rendezőség, melynek nevében az igazgató személyesen fogja az előadások ügyét Eperjesen intézni, még külön művészi szenzációról is gondoskodott. Az *Excelsior* jelenetei között, a szünetekben fellép három élő szereplő: *Balogh Böske*, a nagyváradi Szigligeti-színház ünnepelt énekesnője, *Balogh Tilda*, a soproni színház énekművésznője és *L. Radich Margit*, a kolozsvári színház ének- és táncművésznője legújabb ének- és táncszámaikkal, amelyek a műsort kivételesen nagyszabásúvá teszik. — A KASSAI HIRLAP az *Excelsior* kassai bemutatójáról a következőket írta:

Az Excelsior bemutatója. Ünnepi hangulatban, a város intelligens közönségének jelenlétében mutatták be tegnap este a világ legnagyobb mozgófilmalkotását, az *Excelsior*-t a Korzó-mozgóban. Csodálatos látvány tárult szemünk elé, a legmagasabbra felcsigázott érdeklődésünket a látottak a legteljesebb mértékben kielégítették. El sem mertük volna képzelni, hogy a film-technika olyan óriási eredményekkel dicsekedhetik, mint amilyen az *Excelsior*. De nemcsak látványosság ez, hanem egy hatalmas történelem, mert a fejlődést és haladást, a kultúrát és civilizációt jeleníti meg előttünk olyan kidolgozásban, hogy az elcsodálkozásunkat váltja ki. Közönségünk az elragadtatás hangján szól a darabról.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Vásáráthelyezés. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy az Abaúj-Tornavármegye területéhez tartozó *Abaújszina* községben a szept. 10-ikére esett, de elmaradt országos állat- és kirakóvásár helyett október 8-ikán pótvásár tartassék.

A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága tábori szürke szövetek, és pedig zubony, köpeny, köpenybélés és nadrághoz, valamint gyapjúkapcák korlátlan mennyiségének szállítására bármely időben benyújtható ajánlatra pályázatot hirdet, melynek feltételei a kassai kereskedelmi és iparkamaránál megteudhatók.

NESTLÉ-FÉLE

csecsemők GYERMEKLI SZT
gyermek és lábadozó legjobban
tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozót és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I., Biberstrasse 3/U.

Steckenpferd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismeréssel! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban stb.
Hasonlóképpen kitérő Bergmann Manera liliomkrémje (80 fillér egy tubus). Kitérő szer női kezek gondozására.

TANÜGY.

Helyettesítés. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a bártfai polgári leányiskolához, a közokt.-ü. miniszter által f. év végéig szabadságot Schweitzer Mária tanítónő helyettesítésére *Scsavitsky Irén* polg. isk. tanítónőt küldte ki.

Felekezeti iskolai tanulók beiskoláztatása áll. iskolában. A rabóczi róm. kath. elemi iskolai tanítónak hadbavonulása folytán, hogy az ottani tankötelesek beiskolázás nélkül ne maradjanak, az iskolászek elnökének, Kangyera József esperes-plebánosnak kérelmére, vármegyénk kir. tanfelügyelője megengedte, hogy az ottani tanulók a szomszédos felsőkomaróczi áll. iskolába járassanak.

Engedélyezett iskolai gyűjtés. Az Öfensége néh. Hohenberg Zsófia hercegnő legmagasabb nevével Orsz. Gyermekszanatórium-Egyesület, mely az almádi Zsófia Gyermekszanatórium létesítésével a magyar gyermekvédelemnek máris nagyon jelentős szolgálatot tett, a háborút megelőző iskolai években központi gyűjtő-gyermek-kórház építése végett iskolai gyűjtéseket rendez. Bár ez igazán fényes sikerű gyűjtések az egyesület anyagi erőit nagy mértékben fokozták, mindazonáltal még nem rendelkezik egy modern nagy kórház költséges felállításához elegendő összeggel. Az egyesület, hogy célját mielőbb megvalósíthassa, a tervezett központi gyűjtő-gyermek-kórház higiénikus belső berendezésének még fedezetlen költségeihez úgy véli a szükséges anyagi eszközöket megszerezni, hogy erre a célra az iskolákban a jelen tanév elején ismét adománygyűjtést eszközölje, és pedig olyképen, hogy az igazgatóságok címére a gyűjtésre vállalkozó tanulók közt való szétosztásra megfelelő számú gyűjtőlevelet küldene, mellékelve a begyűjtött összegek továbbítására külön csekklapokat is. Minthogy a beteg gyermekekről való gondoskodás olyan feladat, amelynek megoldásáról való gondoskodás az államnak és társadalomnak közös kötelessége, s minthogy a szegénysorsú beteg gyermekek fölsegítésének ügye a tanulóifjúság lelkiületéhez a legközelebb áll, ezért a vall.- és közokt.-ü. miniszter az Orsz. Gyermekszanatórium-Egyesületnek a fentebb jelzett módon való adománygyűjtésre az engedélyt az állami és államilag segélyezett községi elemi iskolákban, az áll. tanító-és tanítónőképző-intézetekben, az áll. polgári, felsőbb leány- és felsőkereskedelmi iskolákban, a gimnáziumokban és reáliskolákban, s az iparos-és kereskedő-tanonciskolákban a jelen tanévben egy alkalomra megadta.

Felelős szerkesztő: **Dvortsák Győző.**
Kiadótulajdonosok: **Koós Ernő és Frigyes.**

Jobb házból
való fiú **tanulónak**
és egy
segéd
felvétetik
idősb Jármay Titusz fűszer- és vas-
kereskedőnél
Bártfán.

P. IV. 1194/6—1915. sz.

Hirdetés.

Eperjes szab. kir. város részére a létesítendő «Erzsébet»-közkórház céljára az eperjesi 887. és 1038. sz. tjkvekben foglalt 1282/a. és 1283/b. hr. számú ingatlanokból kisajátítandó területekre nézve a kártalanítási eljárás elrendelvényét, az eperjesi kir. törvényszék annak megkezdésére tárgyalási határnapul **1915. évi október hó 4. napjának d. e. 10 óráját** a kir. törvényszéki épület II. emeleti 2. ajtószámú helyiségébe kitézte és az elhalt Mandics Ede egyik telekkönyvi tulajdonosnak ismert örökösain kívül netán létező ismeretlen örökösei részére ügygondnokul dr. Kelemen Béla eperjesi ügyvédet kinevezte.

Az összes érdekeltet felhivatnak, hogy a kitért tárgyaláson annál is inkább jelenjenek meg, mert a tárgyalásról való elmaradásuk miatt igazolásnak helye nincs és elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja. Az eperjesi kir. törvényszék Eperjesen, 1915. évi augusztus hó 28. napján.

Ujházy S. K.,
kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül: *Krausz*, I. sz. irodakezelő.

Nagyobb üvegház felosztása végett az összes zöldség- és gyümölcs-üzem eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Pianinót vagy zongorát

bérelnek.

Cím a kiadóhivatalban.

Milliók
használgák

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkasodás, görcs és hókhurut ellen

KAISER
MELLKARAMELLÁIT

□□□ a három fenyő védjeggyel. □□□

6050 közjegyzőileg hiteltel bizonyított magánorvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!
Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.
Kapható Eperjesen: Molitorisz István és Korn Vilmos gyógyszerárakban és Pálesch Árpád drogériájában.

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

□□ RUHAFESTŐ, □□
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GÖZMOSÓGYÁR.
□
□
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESEN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg □ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás a szokott szép kivitelben.

Gyász esetben ruhák festése feketére.

Közzététel.

Ezennel tudatjuk elsőbbségi kötvényeink tulajdonosaival, hogy alapszabályaink 7. a) §-ának d) pontja értelmében f. hó 21-ikén, kir. közjegyző jelenlétében

20 db elsőbbségi kötvényt

sorsoltunk ki; a kisorsolt kötvényszámok következők: 6, 40, 115, 174, 221, 232, 235, 238, 303, 311, 329, 448, 466, 512, 523, 537, 548, 569, 574 és 601.

Ezen kisorsolt kötvények, a kötvény és még esedékessé nem vált szelvények visszaadása mellett, 1916. január 1-jétől kezdődőleg fognak pénztárunknál beváltatni.

Eperjes, 1915. szeptember 21.

Az Eperjesi Villamvilágítási és Erdőviteli Rt. igazgatósága és felügyelő-bizottsága.

Nagyszerűen bevált a harcúterén küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótleka.

Üvege K — 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az «Arany oroszlánhoz» címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5. Napenkénti szétküldés.

PASZTERNÁK MANÓ

bútorszállítási vállalat :: Eperjes

Iroda Fő-u. 144. Lakás Kovács-u. 14. Telefon 105.

Költözködések

szakszerű, pontos lebonyolítása helyben és vidéken.

Előfizetési árak
Egész évre . . . 12
Félévre 6
Negyedévre . . . 3

Hirdetési díj: Egyházas
peltisor egyszeri hirdetés
15 f. Közlemények sora 40

Ami biztosabb

«Olyan biztosan volna!» Mé a háború előtt, mondásszerű volt mit nagyon erőse hatatlan igazság. Ma már semleges á kában is, kineve ezzel a hangzato nánk. Nem azért Zeppelinek bomba intézetének london egy részét összes felgyújtották, hanem már az angol ba kezd kiüresedni, az rolgattak belőle. pénz nélkül van, r borúból nincs has szegényszemre kény rikába — kölcsönt királyoktól. A világ állama, a dölyfös előszobázik, kölcsön is óriási kamatra. A másnak! Hát ki hi

TÁ

A tátralomniczi

A színes nyári em beli tündérkirálylány napsugarat, langyos, h ültek reá az Életre. A mort, illatot ígérő sze temberi napokon zakat hegyen-völgyön át, ha ruhás, parfümös asszo hazavitte a kábító ny emléket, az üdvöket, sz séges fürdőszegont.

Mikor szeptember dött üdülés céljából a tetszett, hogy szezon Tátrába jövök, ahol unalom, az egyhangús fedte bércek közül cs halvány arcomra a Tátr asszonya, a nap. Eltem den lázas emléket s a tolvá rohan velem a b országhába! . . .

Mily édes volt a c meglepetés! . . .

A Pallas-szállóban le helyeztek el. A fagyos tolvá a tavaszi valóság szeptemberi napokban a